

biodiversiteitshotspots

Laatste plek in terrein met oppervlaktewater in droge perioden... rijk aan soorten, waaronder bijzondere.

Wat is een biodiversiteitshotspot???

- Soortenrijke plek?
 - > niet alle soorten even waardevol
 - > negeert schaalafhankelijkheid!
 - > negeert natuurlijke verschillen tussen terreintypen
 - > negeert potenties

Een biodiversiteitshotspot hoeft niet biodivers te zijn...
...maar versterkt de biodiversiteit van het grotere geheel

Wat is een biodiversiteitshotspot???

- Waardevolle plek op basis van ecologische argumenten

Gradiënt in biodiversiteit:

- ‘Weinig kritische’ soorten; vaak veelvuldig aanwezig (biomassaliteit), belangrijk voor bulkfuncties zoals stapelvoedsel, afbraak van dood materiaal -> functionele biodiversiteit -> normaliter alom aanwezig, vaak niet in hotspots
- Kritischer soorten; per soort veelal geringe aantallen en kleinere bijdrage in ecosysteemfunctioneren, maar veel soorten, vaak wel in hotspots

Wat is een biodiversiteitshotspot???

- Waardevolle plek op basis van ecologische argumenten
 - > bijzondere omgevingscondities (bodem/hydrologie)
 - > bijzondere ligging (t.o.v. omgeving)
 - > bijzonder grote omvang
 - > bijzondere beheervorm / natuurlijke dynamiek
 - > bijzondere geschiedenis (ontstaanswijze)
 - > bijzonder hoge ouderdom (stabiliteit/continuïteit)
 - > bijzonder goed ontwikkeld habitat
 - > weinig voorkomende situatie

Conclusie: iets triviaals is op zichzelf doorgaans geen hotspot...
...maar in combinatie met zijn omgeving wellicht wel.

Wat is een biodiversiteitshotspot???

Conclusie: hotspots beperken zich niet tot één schaalniveau...

-> een plek kan zowel deels een hotspot zijn als onderdeel van een hotspot

Conclusie: je kunt 2 kanten op redeneren:

-> locatiekarakteristieken heel bijzonder -> vermoedelijk waardevolle soorten aanwezig

-> waardevolle soorten aanwezig -> vermoedelijk bijzondere locatiekarakteristieken

Wat is een biodiversiteitshotspot???

- Locatiekarakteristieken... Wat doen abiotische factoren?

Hoge ouderdom (lang hetzelfde) = kans op relictpopulaties + trage soorten

Lage dynamiek = kans op gevoelige immobiele soorten

Ongestoord = kans op verstoring gevoelige soorten

Hoge dynamiek = kans op pioniersoorten / concurrentiemijders

Ruimtelijke variatie standplaatscondities = kans op soorten van andere omstandigheden + soorten gebonden aan combinaties + soorten gevoelig voor schommelingen

Structuurrijk = meestal meer soorten (maar minder soorten van grote eenheden)

Wat is een biodiversiteitshotspot???

- Locatiekarakteristieken... Wat doen biotische factoren?

(Vegetatie)structuur = schuilgelegenheid, microklimaat, oriëntatie, uitzicht, ontmoetingsplek

Specifieke soorten planten/schimmels/dieren (incl. verblijfplaatsen en resten) = schuilgelegenheid, voedsel

Allerlei soorten = ontsluiten voedsel/leefgebied voor andere soorten

Wat is een biodiversiteitshotspot???

- Locatiekarakteristieken... Wat doet de mens?

Herinrichting en beheer = gericht op behouden/vergroten natuurwaarde

-> valkuil: vanwege kosten steeds grootschaliger -> nivellerend i.p.v. accentuerend

-> uit onwetendheid soms ongunstige zonerings/fasering

Alle andere gebruiksvormen = niet specifiek gericht op natuurwaarde

-> soms stiekem toch (extensieve recreatie, slootonderhoud)

-> veelal echter verstorend (beheer ook!) -> zonerings!

Dus???

Mijn standaard-adviezen:

- Leer goed kijken
- Leer je terrein kennen (welke kwaliteiten heeft het of juist niet?)
- Nivelleer niet, maar accentueer
- Wees zuinig op alles wat oud is
- Zoneer: creëer hoog-dynamische en laag-dynamische plekken
- Faseer: beheer nooit situaties helemaal weg... ook niet tijdelijk

Voorbeeld

Soortenrijk maar niet even cruciaal

Maaisel uit goed en gefaseerd beheerd blauwgraslandgebied; zeer rijk aan soorten; afvoer maaisel vermoedelijk niet heel problematisch, want resterende terrein biedt continu leefgebied, dus soorten uit maaisel zijn ook nog aanwezig elders in het terrein.

Aanspoelselgordel hoogwaterlijn uiterwaarden; zeer rijk aan soorten maar ook plastic afval; wegzuigen vermoedelijk wél problematisch, want resterende terrein biedt tijdens hoogwater géén leefgebied, dus cruciaal deel populatie mogelijk alleen in aanspoelsel.